

İLK BEŞ YAŞTA GELİŞİMSEL GERİLİĞE YAKLAŞIM

Prof.Dr. Elif N.Özmert

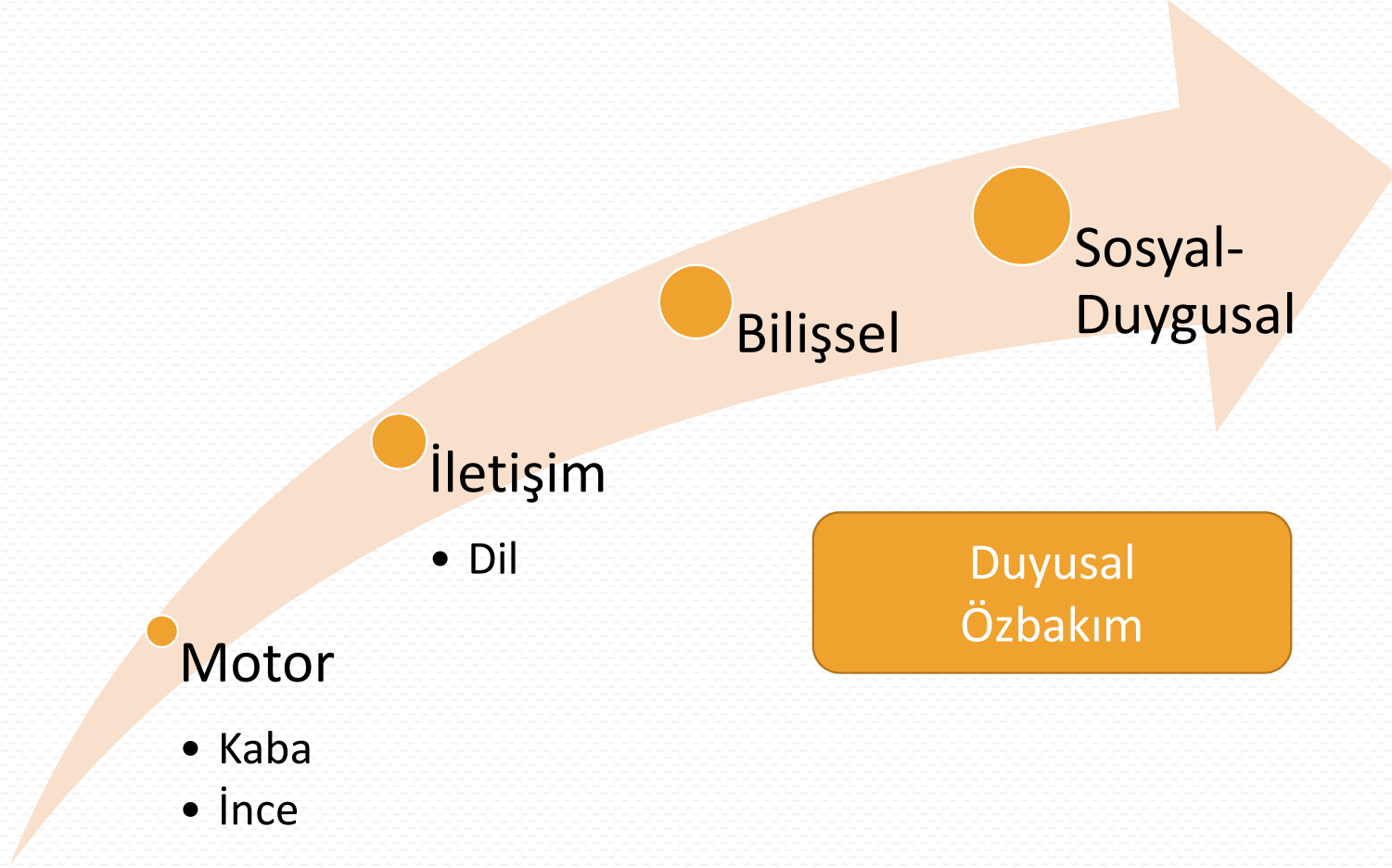
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Sosyal Pediatri ve Gelişimsel Pediatri Bilim Dalı

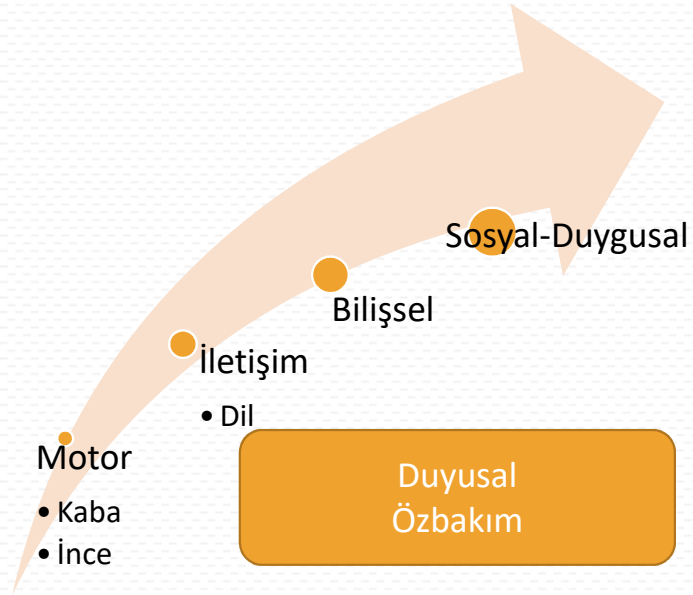

Gelişim

Yaşam boyu

Gelişimin...

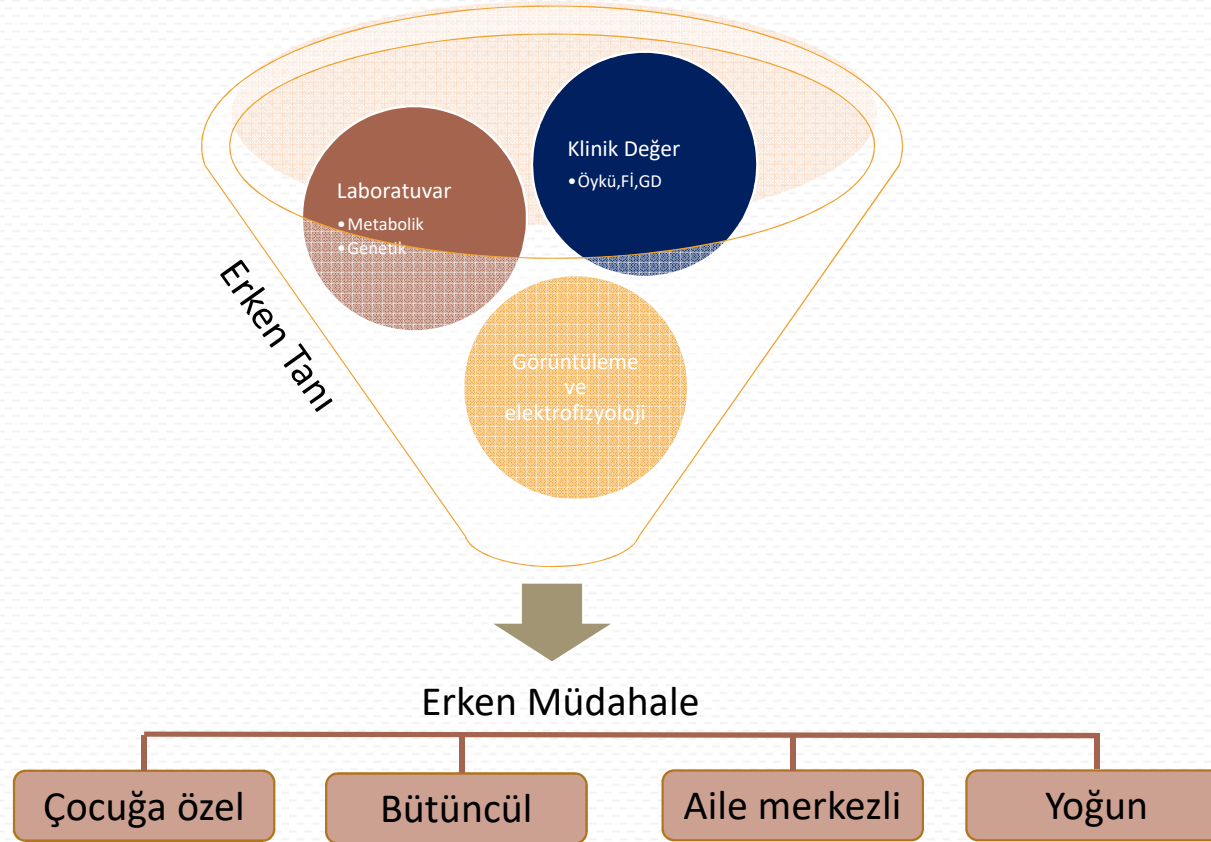

- İzlenmesi
- Taranması
- Değerlendirilmesi
- Desteklenmesi
- Erken müdahale
- Özel eğitim

Önleme
Erken Tanı
Nedenin saptanması
Tedavi
Rehabilitasyon

Yaşam boyu

Gelişimsel Geriliğe Yaklaşım

Gelişimsel Sorunun Tanımlanması

Öykü, fizik inceleme, gelişimsel değerlendirme ile

- Gelişme geriliği: gelişim basamaklarına beklenen yaşta ulaşamaması
- Global gelişme geriliği: en az iki alanda gelişme geriliği olması
- Gelişimsel sapma: gelişim basamaklarına beklenen sırada veya zamandan önce oluşması (SP)
- Gelişimsel disasiyasyon: farklı alanlarda farklı gelişim hızı (OSB, SP)
- Gelişimsel regresyon: kazanılan becerilerin kaybedilmesi (nörometablik, dejeneratif hast.)

Gelişimsel Sorunların Gruplandırılması

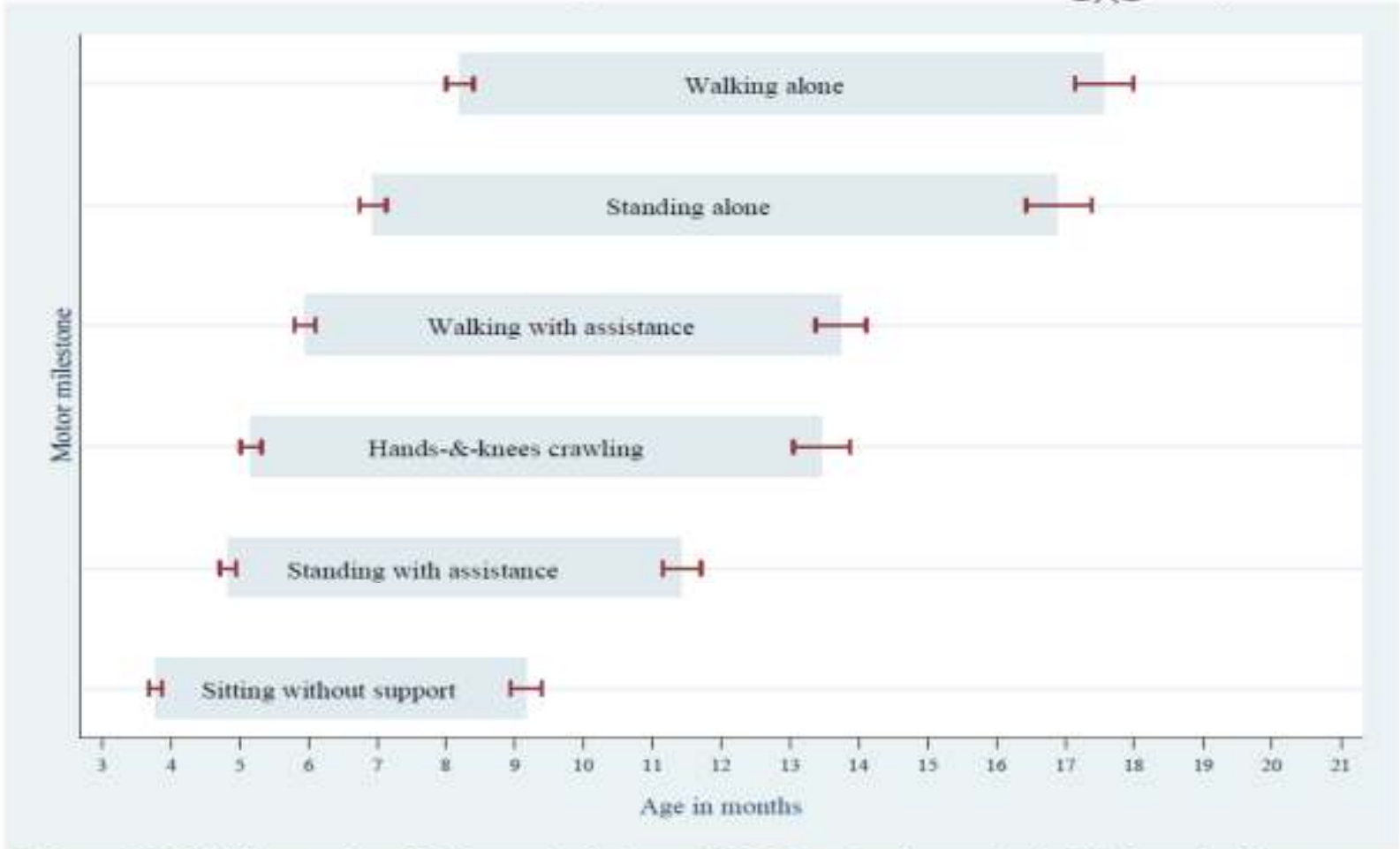
- Motor Gelişme Geriliği
- Dil-konuşma geriliği
- Global gelişme geriliği

- Mental retardasyon X zihinsel yetersizlik

Motor Gelişme Geriliği

- Sıklık %2-3
  - %15-20 nöromüsküler hastalık
- Gelişimsel koordinasyon bozukluğu (sakarlık)
- DEHB
- Öğrenme bozukluğu

Windows of achievement for six gross motor milestones

Reference: WHO Multicentre Growth Reference Study Group. WHO Motor Development Study: Windows of achievement for six gross motor development milestones. Acta Paediatrica Supplement 2006;450:86-95.

Motor Geriliği Olan ocuđa Yaklaşım

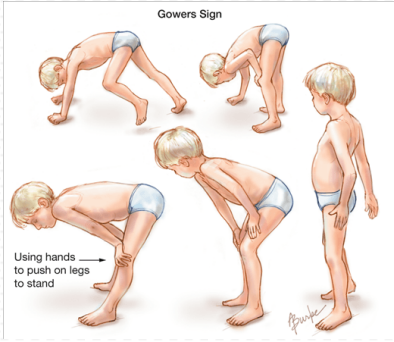
Öykü

- Gebelik
- Doğum
- Akrabalık
- Aile öyküsü
- Motor gelişim
  - Gecikme
  - İstemsiz hareket, koordinasyon bozukluğu
  - Regresyon
  - Kuvet, dayanıklılık

Fizik inceleme

- Tam fizik inceleme
- BÇ
- Büyüme
- Pitoz (konjenital miyopati)
- HSM (glikojen depo)
- Nörolojik muayene
  - Gözlem:postür, oyun, spontan hareket
  - Kranial sinir
  - Dilde fasikülasyon
  - Tonus
  - Kuvet
  - Yürüyüş
  - Gover arazı
  - Atrofi, hipertrofi
  - Tremor
  - Primitif refleksler
  - DTR

AAP Pediatrics 2013;131:e2016

Motor Geriliği Olan Çocuğa Yaklaşım

Artmış Tonus

- Üst motor nöron sorun (SP)
- MRI

Normal/hipoton

- Alt motor nöron veya kas
  - DMD,MD,SMA,mitokondrial hast., konj miyasteni
- CK
- TFT
- CBC
- Ca,P,ALP

Dismorfik bulgular/abn büyüme

- Genetik testler
- Mikro array
- Sendromlar
  - Down
  - Turner
  - Klinefelter
  - Frajil X
  - Velocardiyofasyal send
  - Noonan

Motor Gerilikte Kırmızı Bayraklar

- ↑ CK
  - Fasikülasyon
  - Fasyal dismorfoloji, org...
  - Anormal MRI
  - Solunum yetmezliği
  - Motor basamakların kay...
  - Akut hastalıklarda motor gerilik görünmesi
- Erken müdahale
Özel Eğitim
Ailenin
desteklenmesi
- ...lığı, eklem kontraktürü

Dil Konuşma Bozukluđuna Yaklaşım

- Dil
  - Alıcı dil
  - İfade edici dil
- Konuşma

En sık bozukluk %10

- Dil bozukluğu
- Konuşma bozukluğu

Alıcı ve İfade Edici Dil Gelişimde Kırmızı Bayraklar

Alıcı Dil

- Sese dönme 6 ay
- İsmine dönme 10 ay
- Sözel oyun veya rutinlere uyma 12 ay
- «Hayır» denince durur 15 ay
- Vücudunun en az 3 kısmını işaret 18 ay
- Basit tek komutlara uyar 18 ay
- İki basamaklı komutlara uyar 30 ay

İfade Edici dil

- Heceleme 10 ay
- İşaret etme 14 ay
- 3 tane kelime 16 ay
- 2 kelimeli cümle 24 ay
- Sorulduğunda geçmiş olayları anlatma 36 ay
- Bildiği hikayeyi anlatma 54 ay

Dil ve Konuşma Bozukluğu Nedenleri

Global Gelişme Geriliği

- İki veya daha fazla alanda gelişme geriliği
- İnce veya kaba motor, dil/konuşma, bilişsel, kişisel/sosyal, günlük aktiviteler/özbakım
- %1-3
- Ciddi vakalarda ileride ID

Global Gelişme Geriliği

Etiyoloji %10-80 (%50) saptanıyor

- Genetik sendrom/kromozomal anomali
- İntrapartum asfiksi
- Serebral disgenez
- Erken psikososyal deprivasyon
- Antenatal toksin (alkol, ilaç)

Global Gelişme Geriliği Olan Çocuğa Yaklaşım

Öykü, Fi, gelişimsel değerlendirme, işitme, görme değerlendirmesi ile %30 tanı

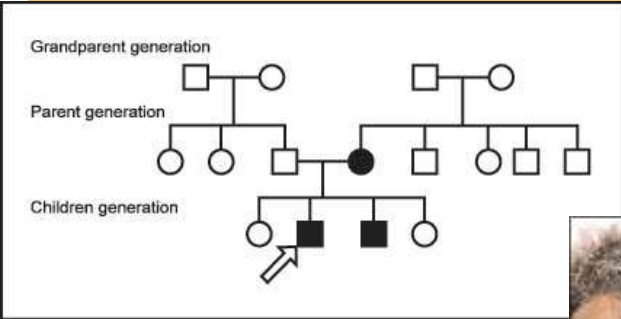
Tanı belirsiz ise

1. Basamak tetkikler:

tam kan sayımı, Ferritin, VitB12, üre, elektrolit, CK, TFT, iKAA, asitler, glikozamin taraması, homocistein, karnitin, fr

Kromozomal mikroarray

Tanı %10-12

Shevell M. Ped Clin North Am 2008;55:171-84.

Silove N, et al. J Pediatr Child Health 2013;519-525

Moeschler J et al. Pediatrics 2014;134:e903-918

Global Gelişme Geriliği Olan Çocuğa Yaklaşım

Öykü, Fi, gelişimsel değerlendirme, işitme, görme değerlendirmesi

1. Basamak tetkikler:
tam kan sayımı, Ferritin,
VitB12, üre,
elektrolit, CK, TST,
organik asitler

Kromozomal
mikroarray

2. Basamak tetkikler
(sevk)

Metabolik

Aile öyküsü, akrabalık,
regresyon, ensefalopati, kusma,
kaba görünüm, koku, cilt
bulguları, göz bulguları, işitme
sorunu, saç bozuklukları,
organomegali, hipotoni, ataksi,
distoni, tremor, miyopati

İleri metabolik tetkikler

Tanılama %14

Eun SH. Korean J Pediatr 2015;58:117-122

Silove N, et al. J Pediatr Child Health 2013;519-525

Moeschler J et al. Pediatrics 2014;134:e903-918

Global Gelişme Geriliği Olan Çocuğa Yaklaşım

Öykü, Fi, gelişimsel değerlendirme, işitme, görme değerlendirmesi

1. Basamak tetkikler:
tam kan sayımı, Ferritin
Vit D12, üre
elektro... TTT
...nal

2. Basamak tetkikler
(sevk)

Erken müdahale
Özel Eğitim
Ailenin desteklenmesi

Metabolik

Aile öyküsü, akrabalık, regresyon, ensefalopati, kusma, kaba görünüm, koku, cilt bulguları, göz bulguları, işitme sorunu, saç bozuklukları, organomegali, hipotoni, ataksi, distoni, tremor, miyopati

K

Baş çevre nörolojik

Orta dereceli gerilik %30
Eşlik eden bulgu %28,
sadece GG %7.5

EEG

Konuşmanın regresyonu, nöbet, nörodejeneratif bozukluk

Silove N, et al. J Pediatr Child Health 2013;519-525

Moeschler J et al. Pediatrics 2014;134:e903-918

Çocuklarımız İçin

Sevgi

Barış

Erken tanı, erken müdahale

Geleceğimiz İçin

Teşekkürler...